

ἀγγελοματιάζω ἀμάρτ. ἀγγελοματιάζω Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) ἀντιζελομαδικιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ρ. ματιάζω.

1) Βλέπω τὸν ἄγγελον, ὅστις ἔρχεται νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴν μου, πνέω τὰ λοίσθια Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κύπρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελεύω 3. 2) Ἐμβάλλω εἰς τινὰ φόβον, προσβλέπω τινὰ βλοσυρῶς καὶ ὀργίλως, ὅπως βλοσυρῶς προσβλέπει ὁ μελλοθάνατος, ἐκπλήττω Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.): Μ' ἀγγελοματιάζεις σὰν τρώω Θήρ. Συνών. ἀγριοκοιτάζω.

ἀγγελοματουῖσα ἐπίθ. θηλ. Κυκλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγγελοματίας διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 193.

Ἡ ἔχουσα ὀφθαλμοὺς ἀγγελικοὺς, ωραίους. Συνών. ἀγγελοβλεπούσα, ἀγγελοθωροῦσα. Πβ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἀγγελομοισιδᾶτος ἐπίθ. ἀγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγγελομοισίδος παρεκταθέντος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Ὁ ἔχων μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ ἀγγέλου, εὐειδής, ωραῖος. Ἡ λ. ἤδη μεσν. ἐν τῷ Θανάτ. Ρόδου 107 (ἐκδ. Wagner σ. 35) «κόρες... ἀγγελομοισιδᾶτες». Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἀγγελομοισίδος ἐπίθ. ἀγν. τόπ. ἀντιζελομοισίδος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ μοισίδι παρὰ τὸ μοισίδι, ἐν ᾧ ἡ ἀποβολὴ τοῦ α κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. μουσοῦδι.

1) Ὁ ἔχων χαρακτηριστικὰ μορφῆς ἀγγέλου, ωραῖος ἀγν. τόπ. Συνών. καλομοισίδος, ἀντίθ. κακομοισίδος. Ἀλλὰ συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1. 2) Ὁραῖος, κομψός, ἐπὶ πράγματος Κύπρ.: Ἀσμ.

Σοῖαν ἦτον μέσ' ἔς τὰ ροῦχα του τ' ἀντιζελομοισιδά του (σοῖαν=ώσαν).

ἀγγελόμορφος ἐπίθ. Κέρκ. Παξ. κ.ά.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀγγελόμορφος.

Ὁ ωραῖος τὴν μορφήν ὡς ἄγγελος: Ἀγγελόμορφη θωριά Κέρκ. Παξ. κ.ά. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἀγγελοπαραδώνω GHatzidakis Ἀγγελος und Verwandtes 8 ἀγγελοπαραδώνω Σῦρ. (Ἐρμούπ.) ἀγίλου-παραδώνου Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ρ. παραδώνω.

Παραδίδω τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸν ἄγγελον, ψυχορραγῶ ἐνθ' ἀν.: Ἀγγελοπαραδώνει ὁ ἄρρωστος Ἐρμούπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελεύω 3.

ἀγγελοπαραστέκομαι ἀμάρτ. ἀγίλουπαραστέκομαι Ἰμβρ. ἀγίλουπαραστέκομαι Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ρ. παραστέκομαι.

Παρίσταμαι πρὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου, ψυχορραγῶ ἐνθ' ἀν.: Γιὰ δέ δουν πῶς καρδῶν' τὰ μάτια τ', θαρρεῖς κι ἀγγελοπαραστέκει (καρδῶν'=καρυδώνει, γρυλλώνει) Ἰμβρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελεύω 3.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ἀγγελοπαραστήνομαι ἀμάρτ. ἀγίλουπαραστήνομαι Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ρ. παραστήνομαι.

Παραστήνομαι πρὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου, εἶμαι ἔτοιμος νὰ παραδώσω τὴν ψυχὴν μου, ψυχορραγῶ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελεύω 3.

ἀγγελοπετράδα ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν. κ.ά.) ἀγγελοπετράα Κάρπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ πετράδα.

Ἐρωτοληψία, ἐρωτομανία (ἡ σημ. κατὰ τὰ εἰς -άδα δηλωτικὰ νοσήματος, ὡς λωλάδα, παλαβάδα. Φαίνεται ὅτι τὸν ἀρχαῖον Ἐρωτα ἀντικατέστησεν ἄγγελος τοῦ ἔρωτος, ὅστις πλήττει ὄχι διὰ βέλους ἀλλὰ διὰ λίθου. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,205) ἐνθ' ἀν.: Φρ. Ἐχει ἀγγελοπετράδα Ἀρκαδ. Δημητσάν. Ἐχει ἀγγελοπετράα καὶ κακὸν ὄργον ἔς τὸ νοῦ του Κάρπ. Συνών. ἀγγελοπετρεᾶ 3.

ἀγγελοπετρεᾶ ἡ, ἀμάρτ. ἀγγελοπετρεᾶ Σύμ. ἀγγελοπετρεᾶ Κάρπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ πετρεᾶ.

1) Πλῆγμα ἐκ μέρους τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου, αἰφνίδιος προσβολὴ θανάτου Σύμ.: Ἀγγελοπετρεᾶ τὸ τ' ἀθρώπου (ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν αἰφνιδίως). || Φρ. Ποῦ νὰ σοῦ ἔρη ἀγγελοπετρεᾶ! Ἀγγελοπετρεᾶ νὰ τοῦ ἔρη! (ἀραί). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικὸ 1. 2) Πλῆγμα πέτρας ριπτομένης ὑπ' ἀγνώστου, πετρεᾶ ἀγνώστου προελεύσεως Σύμ.: Ἀγγελοπετρεᾶ μοῦ ἔρθε. 3) Ἐρωτοληψία, ἐρωτομανία Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Συνών. ἀγγελοπετράδα.

ἀγγελοπιάνομαι Κάρπ. (Ἐλυμπ.) ἀντιζελοπιάνομαι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ρ. πιάνομαι.

Συλλαμβάνομαι ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου, φθάνω εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ψυχορραγίας, πνέω τὰ λοίσθια: Ἀντιζελοπιάνω, δὲν ἔχει πρὸς ζωὴν. Εἰν' ἀντιζελοπιανόμενος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελεύω 3.

ἀγγελόπιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγγελόπιστος Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ πίστι.

Ὁ δαιμονόπιστος, ὁ κακός. Λέγεται κατ' εὐφημισμ. Συνών. διαβολόπιστος.

ἀγγελοπλουμιδιστός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγγελοπλουμιδιστός Σῦρ. (Ἐρμούπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγγελος καὶ τοῦ ἐπιθ. πλουμιδιστός.

Ὁ στολισμένος ὡς ἄγγελος, ωραῖος: Ὁμορφο παιδάκι, ἀγγελοπλουμιδιστό! Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἀγγελοπλουμισμένος ἐπίθ. Κάρπ. ἀγγελοπλουμισμένος Κρήτ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά. ἀντιζελοπλουμισμένος Κάρπ.

Ὁ πλουμισμένος, ὁ πεποικιλμένος ὡς ἄγγελος ὡς φαίνεται οὗτος ἐν εἰκόνι, ὁ φέρων ἐνδυμασίαν ωραίαν ἔχουσαν πολλὰ πλουμῖδια, ἥτοι χρωματιστὰ κεντήματα ἢ ποικίλα χρώματα κττ., ἐν γένει ωραῖος καὶ κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ εἰς τὴν μορφήν: Ἐχει πολλὰ πλουμῖδια ἀπάνω του, εἰν' ἀγγελοπλουμισμένο (ἐπὶ παιδίον) Ἐρμούπ. || Ἀσμ.

Ἀγγελοπλουμισμένη μου, μέλι μὲ τοῖς γλυκάδες, φαράκι ποῦ μὲ πότισες αὐτὲς τοῖς ἐβδομάδες Ἐρμούπ.

Ἐκείτουσαν οἱ ὁμορφοὶ καὶ ἀγελοπλουμισμένοι
χάμαι 'ς τὴ γῆ ἀγνώριστοι 'ς τὸ αἷμα των χωσμένοι
Κρήτ.

Βλέπω μὲν ροῦσσα πέρδικα ἀντζελοπλουμισμένη
Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἄγγελοποιητής ὁ, Ρόδ. Τήλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ ποιητής.

1) Ὁ ποιητής τῶν ἀγγέλων, ὁ Θεὸς Ρόδ.: Ἄσμ.

Ἄ νέβω θέλω 'ς τὸ βουνὶ | νὰ ρίξω δυνατὴ φωνή
ν' ἀκούσῃ ἀγγελοποιητής | νὰ ῥιτῇ νὰ δώκῃ τὴν εὐκὴ

(ἂ νέβω = νὰ ἀνέβω. Τὸ ἄσμ. γαμήλιον). 2) Ὁ ὡς ἄγγελος πεποιημένος, ὠραῖος Τήλ.: Ἄσμ.

Ἀγγελοκαμωμένε μου καὶ ἀγγελοποιητὴ μου,
ἄς σέ 'δασι τὰ μ-μάτια μου καὶ ἄς ἔβγῃ ἡ ψυχὴ μου.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἄγγελοπούλλα ἡ, ἀμάρτ. ἀγελοπούλλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. ἀγγελοπούλλο τό, Κωνπλ. κ.ά. ἀγελοπούλλο Ἀστυπ. Κεφαλλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) ἀγγελοπούλλου Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Κοζ.) ἀτζελοπούλλο Πάρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἄγγελος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-πούλλος -πούλλα -πουλλο, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,636 κέξ.

1) Μικρὸς ἄγγελος ὅπως συνήθως παριστάνεται ἐν εἰκόνι ἐνθ' ἄν.: Ἐχει ἓνα παιδάκι ὁμορφο σὰν ἀγγελοπούλλο (διότι ὁ ἄγγελος πιστεύεται ὡς κατ' ἐξοχὴν ὠραῖος) Ἐρμούπ. Εἶδ' ἀγελοπούλλο ν' εὐτό! (ἐγγ. τὸ παιδί) Ἀπύρανθ. || Παροιμ. Ὁ Ἀράτης τὸ παιδί του ἀγελοπούλλο τὸ κρᾶζει (ἢ φιλοσοφία τῶν γονέων ἀποτυφλώνει πολλάκις αὐτοὺς εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ μὴ βλέπουν τὰ πρόδηλα σωματικὰ ἐλαττώματα τῶν τέκνων, καθὼς ὁ Αἰθίοψ βλέπει τὸ παιδίον του ὠραιότατον ὡς ἄγγελον) Κεφαλλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελάκι 1. 2) Τὸ θηλ. νεᾶνις ὠραία Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

ἄγγελοπρόσωπο τό, Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ πρόσωπο.

Πρόσωπον ἀγγελικόν, ὠραῖον: Ἄσμ.

Ὅταν γυρίσω καὶ τὸ ἰδῶ τ' ἀγγελοπρόσωπό σου,
δυσὸ σαῖτις μού ρίχνουνε οἱ κόρες τῶν ματιῶ σου.

ἄγγελοπρόσωπος ἐπίθ. Κυκλ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τρίπ. Χαλδ.) Χίος κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄγγελος καὶ πρόσωπο.

Ὁ ἔχων πρόσωπον ἀγγελικόν, ὠραῖος, εὐειδὴς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Κυρά μ' ἀγγελοπρόσωπη καὶ λαμπαδοχρῆτή μου,
ὁμορφή νεᾶ τῆς γειτονιάς καὶ συντροφιά δική μου

Κυκλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγγελικᾶτος 1.

ἄγγελος ὁ, κοιν. καὶ Καππ. (Ἀραβάν. Σίλ. Σινασσ. Φερτ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄγγελος Ἀστυπ. Θράκ. Ἰθάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Κῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Μάν.) Σύμ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά. ἄγγελους Καππ. (Μαλακ. Μισθ.) ἄγγιλους βόρ. Ἰδιώμ. ἄγγιλους Θράκ. (Αἰν.) Λήμν. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. Σκόπ. κ.ά. ἄγγελο Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀντζελος Αἰγίν. Ἀμοργ. Κάρπ. Μεγίστ. Χίος κ.ά. ἀντζελος Κύπρ. Πόντ. (Ὁφ.) ἀτζελος Ἄνδρ. Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.)

Ἴος Κύθν. Μέγαρ. Νάξ. (Βόθρ. κ.ά.) Πάρ. Σῦρ. κ.ά. ἀντζελο Ἀπουλ. (Καλημ.) ἀτζελες Σκῦρ. ἀτζιλους Κυδων. Λέσβ. Θηλ. ἀγγέλα Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. κ.ά.) ἀγγίλα Πόντ. (Ὁφ.) ἀγγέλισσα Πόντ. (Κερασ.) ἀγγέλ'σσα Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀντζέλισσα Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄγγελος = ἀγγελιαφόρος. Τὸ θηλ. ἀγγέλισσα καὶ μεσν. Περί τῆς λ. πβ. GHatzidakis Ἀγγελος und Verwandtes ἐν Sitzber. Akad. Wien 173,2.

Α) Κυριολ. 1) Ὁν ἀόρατον διατελοῦν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐκτάκτως ἀποστέλλεται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἐκπλήρωσιν βουλήσεων αὐτοῦ κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀραβάν. Μαλακ. Μισθ. Σίλ. Σινασσ. Φερτ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀγγελος Κυρίου πολλαχ. Ἀγγελος Κυρίου δὲν τοῦ τὸ βγάνει ἀπὸ τὸ κεφάλι πῶς δὲν εἶν' ἔτσι (οὐδεμία διαβεβαίωσις τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ιδέαν ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως) Κεφαλλ. Ἀγγελος Κυρίου νὰ μοῦ τὸ πῇ δὲν τὸ πιστεύω αὐτόθ. Κατέβην ἀντζελος πὺν τὸν Θεὸν τῶν παρηγόρησέν τον Κύπρ. Ἐρθεν ἄγγελος Κυρίου ἄς σὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν αὐτον (ἦλθεν ἄγγ. Κυρ. ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. Ἐκ παραμυθ.) Χαλδ. Οἱ ἀνερᾶδες θὰ τῇ φτάνανε, ἂν δὲν ἤξερε τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας ἀπόξω καὶ δὲν τοῖς ἐξώρκιζε μὲ τὸ «ἄγγελος πρωτοστάτης» (ἐκ παραδ. Πβ. Δελτ. Ἰστορ. Ἐθνολ. Ἐταιρ. 2 (1885) 133. Τὸ ἄγγελος πρωτοστάτης ἐκ τῶν χαιρετισμῶν τῆς Παναγίας) Πελοπν. (Τριφυλ.) Ἡ μαμμή ἦταν 'ς τὸν οὐρανὸ καὶ ξιλιχώνιβι νὰ ἀγγέλ'σσα (ὁ θηλυκὸς ἄγγελος μόνον ἐν παραμυθ.) Αἰτωλ. Σὰν ἄγγελος λαλεῖ (ἐπὶ τοῦ λέγοντος καλοῦς καὶ φρονίμους λόγους, διότι ὁ ἄγγελος νοεῖται ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀγαθὸς καὶ ἅγιος. Πβ. κατωτ.) ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,206. Ὁ ἄδρας τῆς εἶναι καλός, μάλαμα, σωστός ἄγγελος (ἀγαθώτατος) Ἰθάκ. Ἀγγελος μοιάζει (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ὠραῖον παράστημα τοῦ σώματος καὶ εὐειδῆ μορφήν, διότι ὁ ἄγγελος εἰκονίζεται κατ' ἐξοχὴν ὠραῖος. Πβ. κατωτ.) πολλαχ. Εἶναι ὁμορφος σὰν ἄγγελος πολλαχ. Ἀμον ἄγγελος περπατεῖ (βαδίζει μεγαλοπρεπῶς ὡς ἄγγελος) Οἶν. || Φρ. Ἀγγελος πρωτοστάτης! (ἐπιφών. θαυμασμοῦ) Κεφαλλ. Ἀτζέλου ψυχὴ παίρνει (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος γλυκεῖαν καὶ μελωδικὴν φωνήν, ἢ ὁποῖα φέρει καὶ τὸν ἀκούοντα ἄγγελον εἰς ἔκστασιν μέχρι θανάτου) Κύθν. Ὅθι ἄγγελω χορὸς νὰ χαίρει ἡ ψυχὴ του (ὅπου συνέρχεται ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων, ἦτοι ἐν τῷ παραδείσῳ. Εὐχὴ πρὸς τεθνεῶτα) Παξ. || Ἄσμ.

Ἀνοῖξαν τὰ ἐπουράνια τοαὶ βγήκαν δυσὸ ἀτζέλοι
τὸ ἡβγάλανε διαλαλισμὸ ὅποια ἀγαπᾷ νὰ παίρνῃ
Ἄνδρ.

Εἶχι κουρμὶ σὰν ἄγγιλους καὶ πρόσουπον σὰν ἡλιους

Μοσχονήσ. Ἡ λ. ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀοράτου ὄντος ὑπηρετούντος τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ εὐχρηστος ἤδη ἀπὸ τῶν μεταγν. χρόνων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς θρησκείας. Πβ. Π.Δ. (Α' Παραλ. 21,15 «ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν», Ψαλμ. 90, 11 «τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε», Δαν. 6,22 «ὁ Θεὸς μου ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων»), Κ. Δ. (Ματθ. Εὐαγγ. 1,20 «ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ», Λουκ. Εὐαγγ. 1,26 «ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας»). β) Πληθ. ἀγγέλοι, μικρὰ ἐκ χρυσοχάρτου ὁμοιώματα ἀγγέλων, δι' ὧν κοσμοῦνται τὰ νεκρικὰ φέρετρα καὶ τὰ κόλλυβα τῶν μνημοσύνων Ἀθῆν. 2) Ὁ

